

BANKALAR ve BANKA KREDİLERİ HESAPLARINDA ENVANTER ve DEĞERLEME İŞLEMLERİ

Sami BİRCAN^(*) Fatih ELPE^(**)

1 - GİRİŞ

Muhasebe bir bilim olarak ilk kez İtalyan matematikçi Luca Pacioli'nin "Summa De Arthmetica Geometria Proportioni Et Proportionalita" isimli kitabının küçük bir bölümünü çift kayıtlı muhasebe için ayırarak çift kayıtlı muhasebenin kayıtlı ilk örneğini yazmasıyla doğmuştur. Genel olarak söyleyebiliriz ki muhasebe, bir işletmenin ekonomik faaliyetlerine ilişkin finansal bilgileri ölçmek ve çeşitli kullanıcılara bu finansal bilgileri raporlamak amacıyla kullanılan bir süreçtir.

İşletmelerin süresiz olarak varsayılan ömrü, faaliyet sonuçlarının tespiti amacıyla belli faaliyet dönemlerine bölünmektedir. Faaliyet sonuçlarının tespiti, işletme sahip ve ortakları, işletme yöneticileri, işletmeyle ilişkide bulunan kişi ve kuruluşlar ile devlet açısından önem taşımaktadır. İşletmelerin ömrünün belli faaliyet dönemlerine

bölünmesi ve faaliyet sonuçlarının bu dönemler itibariyle tespit edilmesi, dönem sonu envanter ve değerlendirme işlemlerini zorunlu kılmaktadır.

İşletmelerin bir yıllık faaliyetinin performans ve değerlendirme sonucunu gösterecek olan mali tablolar, dönem sonunda yapılacak envanter ve değerlendirme işlemleri ile belirlenmektedir. İşletmelerin bir yıllık kar veya zararı ve bunun üzerinden ödenmesi gereken vergileri bu işlemlerle belirleneceğinden dönem sonu işlemleri ayrı bir öneme sahiptir. Bu bağlamda dönem sonu işlemlerinde envanter ve değerlendirme kavramlarına değinmekte fayda vardır.

Dönem sonu işlemleri, işletmeye dâhil varlıkların, alacakların ve borçların tespit edilmesi ve tespit edilen bu kıymetlerin değerlendirme işlemidir. Envanter ve değerlendirme işlemleri VUK'nun Md.186-192 maddelerinde düzenlenmiştir. İktisadi bir kıymetin varlığının kayıtlar ve belgeler üzerinde yapılacak olan çalışmalarla tespit edilmesine *envanter* adı verilir. İktisadi bir kıymetin varlığının fiili olarak, yani işyerinde, depoda vs. tek tek sayılarak tespit edilmesine *fiili envanter*,

^(*) Vergi Denetmen Yardımcısı

^(**) Vergi Denetmen Yardımcısı

kayıt ve belgeler üzerinden tespit edilebilmesine *ise kaydi envanter* adı verilir.

VUK'nun 186'ncı maddesi gereğince ise envanter; bilanço günündeki mevcutları, alacakları ve borçları saymak, ölçmek, tartmak ve değerlemek suretiyle kesin bir şekilde tespit etmektir. Şu kadar ki, ticari teamüle göre tartılması, sayılması ve ölçülmesi mutata olmayan malların değerleri tahminen tespit olunur. Mevcutlar, alacaklar ve borçlar işletmeye dahil iktisadi kıymetleri ifade eder.

Değerleme; VUK'nun 258. maddesi gereğince, vergi matrahlarının hesaplanmasıyla ilgili iktisadi kıymetlerin vergi kanunlarında gösterilen gün ve zamanlardaki değerlerinin takdir ve tespittir.

Envanter esas itibariyle yıllık olarak çıkartılır ve envanter defterine kaydolunur.

Ancak büyük mağazalar ve eczaneler fiili envanterlerini üç yılda bir çıkartabilirler. Fiili envanter yapılmadığı dönemlerde değerleme kaydi envanter üzerinden yapılır. Çok çeşitli mal bulunduran işletmeler, envanterlerini listeler halinde düzenleyebilirler. Envanter listelerinin geçerli olabilmesi için; sayfa ve sıra numaralı olmalı, düzenlenme tarihi olmalı, işletme yetkililerince imzalanmalı, envanter defteri gibi saklanmalıdır.

Tanım uyarınca değerleme; tespit ve takdir şeklinde yapılmaktadır. Tespit, mükelleflerce VUK'nda yer alan değerleme ölçüleri kullanılarak yapılan değerleme işlemi, takdir ise mutata değerleme ölçüleri kullanılarak değerleme yapılmadığı takdirde idare tarafından yapılan takdir işlemidir. (VUK Madde 267)

Vergi Usul Kanunu'nda yer alan başlıca değerleme ölçüleri **Maliyet Bedeli** (Gayrimenkuller, demirbaş eşya, özel maliyet bedeli'nin değerlendirilmesi bu usule göre yapılır), **Borsa Rayici** (Yabancı paralar, devlet tahvili, hazine bonoları), **Tasaruf Değeri**, **Mukayyet Değer** (Senetsiz alacak ve borçlar, reeskont uygulaması yapılmayan senetli

alacak ve borçlar, İlk tesis ve taazzuv giderleri ile peştemallıklar, Aktif ve geçici hesaplara ilişkin kıymetler, Karşılıklar), **İtibari Değer** (Kasa), **Vergi Değeri** (Bina ve araziler), **Rayiç Bedel** (Veraset ve İntikal V.K'nun 10/c maddesinde yer alan menkul kıymetler, Gemiler), **Emsal Bedel ve Ücreti** (Hisse senetleri, kapsama dahil yatırım fonları katılma belgeleri)'dir.

2- BANKALAR HESABININ İŞLEYİŞİ, ENVANTERİ ve DEĞERLEME İŞLEMLERİ

2.1- Bankalar Hesabının İşleyişi

Bankalar hesabı, işletmece yurtiçi ve yurtdışı banka ve benzeri finans kurumlarına yatırılan ve çekilen paraların izlenmesini kapsar. Tekdüzen hesap planında Bankalar Hesabı 102 hesap kodu ile hazır değerler arasında yer almaktadır. Bankalara para olarak veya hesaben yatırılan değerler borç, çekilen tutarlar ile üçüncü kişilerce tahsil edildiği anlaşılan çek ve ödeme emirleri alacak kaydedilir. Bu hesaba yapılacak kayıtlar ulusal para birimine göre yapılır. Bankalara yabancı olarak yatırılan mevduat bu hesaba işlem tarihindeki efektif alış kuruna göre YTL karşılığı üzerinden kaydedilir. Bu, muhasebenin en temel kavramlarından biri olan "parayla ölçülme" ilkesinin bir gereğidir. Vadeli mevduatın vadesi geldiğinde banka tarafından işletilen faizler de bankalar hesabına borç kaydedilir.

2.2- Bankalar Hesabının Envanter ve Değerlemesi

Banka hesabında YTL ve döviz cinsinden paralar tutulduğu için YTL cinsinden kıymetler **mukayyet değerle**, döviz cinsinden değerler ise, Maliye Bakanlığı'nca yayımlanan ilgili **döviz alış kuru** ile değerlendirilir. Maliye Bakanlığı bu kurları tespit ederken T.C. Merkez Bankası'nca ilan edilen kurları esas almaktadır. Banka hesabının

envanteri, defter kayıtları ile ilgili banka ekstreleri karşılaştırılarak yapılır. Farklar, belgelere göre düzeltilir. Diğer bir ifadeyle; bankalar hesabının envanteri yapılırken öncelikle bankalar hesabı ile ilgili yanlış ve eksik kayıtların düzeltilmesi yapılarak muhasebe kayıtlarının banka ekstreleri ile uyumu sağlanır. Bankalarda bulunan yabancı para mevcutlarının dönem sonunda mutlaka değerlendirme işlemi yapılarak oluşan kur farklarının ilgili hesaplara alınması gerekir.

Bankalar hesabının envanterinde dikkat edilecek diğer bir konu da, bankaların işletme adına kesmiş olduğu vergilerin "193-Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar" hesabına doğru olarak aktarılıp aktarılmadığıdır. Bazı bankalar tahakkuk ettirdikleri faizin kesinti sonrası kalan net tutarını cari hesaba geçmekte, kestikleri vergiler için dekont düzenlemedikleri gibi cari hesaba da giriş çıkış yapmamaktadırlar. Bu nedenle bankalardan elde edilen faiz ve repo gelirleri üzerinden kesilen vergiler ilgili bankalardan bilgi alınarak tespit edilmeli ve bunlar defterlerdeki kayıtlarla karşılaştırılmalı, eksik ve hatalı kayıtlar düzeltilmelidir.

Bu hesapta izlenen yabancı paralarda meydana gelen olumlu ya da olumsuz farklar 646 Kambyo Karları ve 656-Kambyo Zararları hesabına aktarılır. Örneğin; işletmenin bankaya, 15.06.2006 tarihinde yatırdığı 2.000,00 \$ tutarında yabancı para mevduatının bulunduğunu varsayalım. (15.06.2006 tarihinde 1\$=1,50 YTL, 31.12.2006 tarihinde 1\$=1,48 YTL)

Bu durumda 31.12.2006 tarihinde yapılması gereken kayıt şöyle olacaktır:

31.12.2006	
656- Kamiyo Zararları Hs.	40,00
(2000x(1,50-1,48)=40,00	
102 Bankalar Hesabı	40,00
/	

Eğer kur farkı yapılan ihracat nedeniyle elde edilen yabancı paradan doğuyorsa 602-Yurt dışı Satışlar Hesabına, kredi faiz işlemlerinden doğuyorsa Finansman Giderleri Hesabına, bir yatırım harcaması veya sabit kıymet alımı gibi maliyeti ilgilendiren bir işlemten doğuyorsa yatırım harcamasına veya sabit kıymetin maliyetine aktarılması gerekir. Bunun dışındaki kur farkları ise Kambyo Karları ve Zararları Hesabında izlenir.

İşletme adına bankada tutulan vadeli mevduat hesabının vadesi dolmadan bilanço gününün gelmesi durumunda kıst dönem faiz gelirinin muhasebe kaydının doğru bir şekilde yapılması gerekir. 5228 Sayılı Kanunla Vergi Usul Kanunu'nun 282. Maddesinde yapılan değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklikle "Alacaklar mukayyet değerleriyle değerlendirilir. Mevduat veya kredi sözleşmelerine müstenit alacaklar değerlendirme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınır" denilmiştir.

Vadeli mevduatlarda, dönemsellik ilkesini göz önüne alarak VUK 281/1. ve 285/1. maddelerini değiştiren 5228 sayılı Yasa uyarınca, dönem sonu itibarıyla mutlaka faiz gelir tahakkuku, banka kredileri için de yine dönem sonu itibarıyla faiz gider tahakkuku yapılmalıdır. Repo işlemlerinin de vadeli mevduat sayıldığı, 102 no'lu hesapta izlenmesi gerektiği, repo için de 31.12.2005 itibarıyla faiz gelir tahakkuku yapılması gerektiği unutulmamalıdır.

ÖRNEK :

Vadeli mevduat için faiz gelir tahakkuku;

181- GELİR TAHAKKUKLARI	XXXX
642- FAİZ GELİRLERİ	XXXX

Daha önce 67 Seri No.lu KVK Genel Tebliği'nin 7. bölümü ile; mevduat hesaplarıyla ilgili olarak bankalar tarafından değerlendirme günü

itibariyle gider tahakkuku yapılarak kurum kazancından indirilen faiz tutarlarının mevduat sahipleri tarafından da değerlendirme günü itibariyle gelir tahakkuku yapılarak kurum kazancına dahil edilmesi yönündeki düzenleme Danıştay tarafından iptal edilmiş bulunmaktaydı. Bu iptal Kararı'ndan sonra mükellefler eskiden olduğu gibi mükellefler vadeleri dolmamış olan mevduat hesaplarına değerlendirme yapmak suretiyle faiz hesaplamamaktaydılar.

Bu nedenle doğan boşluk sonrasında, bankalarca gider yazılan bir tutarın işlemin diğer tarafı olan mevduat sahiplerince aynı dönemde gelir yazılmaması nedeniyle Hazine açısından vergi gelirleri itibariyle dönem kayması olmaktadır. 5228 sayılı Kanun'un 59. maddesi ile yapılan düzenleme sonrasında bahse konu sakınca giderilmiş olmaktadır. Bundan böyle ticari işletmelerinin aktifine kayıtlı mevduat hesapları bulunan mükellefler, bu hesapları dolayısıyla vadesinde elde edecekleri faiz gelirinden değerlendirme gününe kadar oluşan kıst döneme ait kısmı ilgili oldukları dönemde gelir yazmak suretiyle kurum kazançlarına dahil edeceklerdir. Bu değişiklik 01.01.2004 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 31.07.2004 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Bir örnek daha verecek olursak; SamiSan Limited Şirketi'nin, 01.07.2004 tarihinde açtırmış olduğu 1 yıl vadeli mevduat hesabı dolayısıyla vade tarihi olan 01.07.2005 tarihinde 180 milyar lira faiz geliri elde ettiği bir durumda söz konusu kazancın tamamı eskiden olduğu gibi 2005 yılı kurum kazancının tespitinde değil, toplam faiz gelirinin 01.07.2004 –31.12.2004 tarihleri arasında kalan altı aylık kıst döneme isabet eden kısmı olan 90 milyar lira 2004 yılı kurum kazancının hesabında, 01.01.2005 – 30.06.2005 tarihleri arasında kalan altı aylık kıst döneme isabet eden kısmı olan 90 milyar lira 2005 yılı kurum

kazancının hesabında gelir olarak dikkate alınacaktır. Ticari işletmeler aktifine kayıtlı repo hesapları için de aynı şekilde işlem yapacaklardır. Madde metninde özel finans kurumlarında bulunan mevduat hesaplarının değerlendirme günü itibariyle işlemiş olan faizlerinin (kâr payları, ise ne şekilde hesaplanacağına dair bir düzenleme bulunmamaktadır.

Bankalar hesabının değerlendirme işlemleri sırasında dikkat edilmesi gereken en önemli husus bankalarla ilgili gerekli mutabakatların sağlanmasıdır. Bankalar hesabının envanteri yapılırken öncelikle bankalar hesabı ile ilgili yanlış ve eksik kayıtların düzeltilmesi ve muhasebe kayıtlarının banka ekstreleri ile uyumu sağlanmalıdır.

3- BANKA KREDİLERİ HESABININ, İŞLEYİŞİ, ENVANTERİ ve DEĞERLEME İŞLEMLERİ

3.1- Banka Kredileri Hesabının İşleyişi

Bu hesap banka ve diğer finans kuruluşlarından sağlanan kısa ve uzun vadeli kredilere ilişkin tutarları içeren hesap kalemidir. Bankalardan alınan kısa vadeli krediler 300 Banka Kredileri Hesabına alacak, ödemeleri halinde borç kaydedilir. Uzun vadeli krediler ise 400 Banka Kredileri Hesabına kaydedilir, işleyişi 300 Banka Kredileri Hesabı ile aynıdır. Ancak bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek anapara taksitleri ile vadesi bir yıla düşen uzun vadeli kredilerin anapara taksitleri ve faizleri hesabına alacak kaydedilir.

3.2- Banka Kredileri Hesabının Envanter ve Değerlemesi

5228 Sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin 1/c bendi hükmü ile VUK'nun 285 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Borçlar mukayyet değerleriyle değerlendirilir." ibaresi şu şekilde değiştirilmiştir: "*Borçlar mukayyet değerleriyle değerlendirilir. Mevduat veya kredi sözleşmelerine*

müstenit borçlar değerleme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınır.”

5228 Sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin 1/c bent hükmü ile VUK'nun 285 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle de, aynı maddenin 1/b bent hükmü ile VUK'nun 281 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan ve önceki bölümde açıkladığımız değişikliğe paralel olarak yıllardır tartışılmalı diğer bir konu daha açıklığa kavuşmuş olmaktadır.

Yapılan düzenleme ile, bankalar tarafından kullanılan kredilere yürütülen faizlerin değerlendirme günü itibariyle krediyi veren bankalar tarafından gelir, krediyi kullanan mükellefler tarafından da gider olarak kaydedilebileceği hususuna açıklık kazandırılmıştır. Bu şekilde işleme taraf olan mükelleflerden birisi için gider oluşturan unsurun, diğer mükellef içinde gelir oluşturmaması kuralına uygun hükümler getirilmiş olmaktadır.

Kullanılan banka kredileri ile ilgili olarak dönem sonuna kadar oluşan faiz tutarı hesaplanıp sözleşmeye dayanarak gider kaydedilmelidir.

Bundan böyle finansman ihtiyaçlarını banka kredisi kullanmak suretiyle karşılayan mükellefler, banka kredisi borçları nedeniyle değerlendirme gününe kadar oluşan kıst döneme ait tahakkuk etmiş ancak ödememiş bulundukları faizleri de gider olarak kurum kazancından indirebileceklerdir. Bu değişiklik 31 Temmuz 2004 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Bir diğer ifadeyle artık kredi borçlarının dönem sonu değerlemesinde, değerlendirme gününe kadar işlemiş olan vade kısmına karşılık olarak krediye ilişkin faiz oranları kullanılarak faiz hesaplanacak ve bu faizler bir taraftan kredi borcuna eklenirken diğer taraftan cari dönem finansman gideri olarak dikkate alınacaktır.

Dönem sonu itibariyle hesaplanarak cari yıl

giderlerine dahil edilen faizlerin defter kaydı aşağıdaki gibi olmalıdır:

1.000 YTL tutarlı, 31.05.2006 vadeli ve %18 faizli kredinin 01.12.2005 tarihinde kullanıldığı varsayılırsa, 31.05.2006 ödenecek faiz 90 YTL olacaktır. 2005 yılında 1 aylık kullanım süresine isabet eden tutar ise 15 YTL olacaktır $(180/360 \times 30 = 15)$.

31.12.2006	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	15,00
381 GİDER TAHAKKUKLARI	15,00
	/

Eğer kredi hesabı döviz üzerinden açılmışsa, faiz hesaplaması da dövize göre yapılacak, döviz cinsinden hesaplanacak faiz tutarı dönem sonu kuru ile değerlendirilerek gider kaydedilecektir. Döviz kredi bakiyesi de ayrıca dönem sonu kuru ile değerlendirilecek olup, ayrıntılı örnekler ileride verilecektir.

ÖRNEK :

SamiSan Limited Şirketi'nin, 01.07.2006 tarihinde almış olduğu 1 yıl vadeli banka kredisi dolayısıyla vade tarihi olan 01.07.2007 tarihinde defaaten 120.000 YTL faiz ödemesinde bulunacağı bir durumda, söz konusu faiz giderinin tamamı 2007 yılı kurum kazancının tespitinde değil, toplam faiz giderinin 01.07.2006 – 31.12.2006 tarihleri arasında kalan altı aylık kıst döneme isabet eden kısmı olan 60.000 YTL 2006 yılı kurum kazancının hesabında, 01.01.2007 – 30.06.2007 tarihleri arasında kalan altı aylık kıst döneme isabet eden kısmı olan 60.000 YTL 2007 yılı kurum kazancının hesabında gider olarak dikkate alınacaktır. Kısacası bu uygulama ile kredi faizlerinin ilgili oldukları dönemde maliyet veya gider hesaplarına intikal ettirilmesi sağlanmış olacaktır.

Kredi kuruluşlarından kredi alan bazı işletmeler, söz konusu kredileri kısmen veya tamamen

başka işletmelere özellikle de kardeş kuruluşlara kullandırabilmektedirler. Bu durumda, kredi maliyeti olan kredi faizlerinin, kullanan işletme bazında dağıtımına tabi tutulması gerekmektedir. Yani kredi kuruluşunun kredi kullanan işletme adına tahakkuk ettirdiği faizler, bu işletme tarafından kredinin fiilen kullanımı oranında kredi aktarılan kuruluşa yansıtılmalıdır. Aktarılabacak tutarın hesaplanmasında faiz oranı, kullanım süresi ve kullanılan kredi tutarı dikkate alınacaktır. Kredi faiz aktarımı fatura ile yapılmalı, genel oranda KDV hesaplanmalıdır. Dekontla kredi faiz aktarımı yapılamayacaktır.

Kredi faiz aktarımında, faiz aktaran işletme faizle birlikte kredi kullanan işletme aleyhine bir miktar da gider payı hesaplayabilecektir. Ancak bu şekilde aktarılabacak gider payının, örtülü kazanç dağıtımı iddiasına konu olmaması için kredi kullanım tutarı ve faizle uyumlu olması gerekmektedir.

ÖRNEK: (SamiSan) Limited Şirketi 01.09.2007 tarihinde (X) Bankasından bir yıl vadeli kredi almıştır. Kredi faizi tutarı 120.000.YTL olup, tamamı vade tarihinde ödenecektir.

- 5 Aylık kredi faizinin gider yazılması

_____ 31/12/2007 _____
780 Finansman Giderleri 40.000
300 Banka Kredileri 40.000
_____-/-_____

Son olarak; bankadan döviz kredisi alan bir mükellefin geçici vergi ve bilanço dönemlerinde meydana gelen kur farklarının ve tahakkuk ettirilecek faizin hesaplanması ve kayda alınmasına da birkaç örnek vermek suretiyle değinmek istiyoruz:

ÖRNEK :

İşletme (A) Bankasından 13.10.2006 tarihinde 1.000.000,00 \$ döviz kredisi almıştır. Kredi faizi 91.500,00 \$'dır. Anapara + faiz 23.10.2007 tarihinde ödenecektir.

1,00 \$ = 1,4570 YTL'dir.

_____ 13.10.2006 _____
102- BANKALAR 1.457.000,00 YTL
1.000.000,00 \$ x 1,4570 = 1.457.000,00 YTL
180- GEL. AYL. AİT GİDER. 133.315,50 YTL
91.500,00 \$ x 1,4570 = 133.315,50 YTL
300- BANKA KREDİLERİ 1.590.315,50 YTL
Anapara + Faiz Tahakkuku

_____31.12.2006 _____
300- BANKA KREDİLERİ 51.400,00 YTL
646- KAMBIYO KÂRLARI 51.400,00 YTL
13.10.2006 Anapara
1.000.000,00 \$ x 1,4570 = 1.457.000,00 YTL idi
31.12.2006 Anapara
1.000.000,00 \$ x 1,4056 = 1.405.600,00 YTL oldu
51.400,00 YTL Fark

Anapara Kur Değerlemesi

_____31.12.2006 _____
300- BANKA KREDİLERİ 4.703,10 YTL
180- GEL. AYL. AİT GİDER. 4.703,10 YTL
13.10.2006 Faiz
91.500,00 \$ x 1,4570 = 133.315,50 YTL idi
31.12.2006 Faiz
91.500,00 \$ x 1,4056 = 128.612,40 YTL oldu
4.703,10 YTL Fark

Faiz Kur Değerlemesi

_____31.12.2006 _____
780- FİNANSMAN GİDERLERİ 27.460,48 YTL
180- GEL. AYL. AİT GİDER. 27.460,48 YTL
128.612,40 YTL x 79 gün / 370 gün = 27.460,48 YTL
13.10.2006 - 31.12.2006 Dönemi
79 günlük Faizin Gider Kaydı
_____-/-_____

-2-

31.03.2007

300- BANKA KREDİLERİ 25.500,00 YTL

646- KAMBIYO KÂRLARI 25.500,00 YTL

31.12.2006 Anapara

1.000.000,00 \$ x 1,4056 = 1.405.600,00 YTL idi

31.03.2007 Anapara

1.000.000,00 \$ x 1,38010 = 1.380.100,00 YTL oldu

25.500,00 YTL Fark

Anapara Kur Değerlemesi

31.03.2007

300- BANKA KREDİLERİ 2.333,25 YTL

180- GEL. AYL. AİT GİDER. 2.333,25 YTL

31.12.2006 Faiz

91.500,00 \$ x 1,4056 = 128.612,40 YTL idi

31.03.2007 Faiz

91.500,00 \$ x 1,38010 = 126.279,15 YTL oldu

2.333,25 YTL Fark

Faiz Kur Değerlemesi

31.03.2007

780- FİNANSMAN GİDERLERİ 30.218,37 YTL

180- GEL. AYL. AİT GİDER. 30.218,37 YTL

126.279,15 YTL x (79+90. 169 gün / 370 gün

(-) 27.460,48* = 30.218,37 YTL

* Önceki dönemde gider yazılan faiz

31.12.2006 - 31.03.2007 Dönemi 90 günlük

Faizin Gider Kaydı

30.06.2007

300- BANKA KREDİLERİ 65.400,00 YTL

646- KAMBIYO KÂRLARI 65.400,00 YTL

31.03.2007 Anapara

1.000.000,00 \$ x 1,38010 = 1.380.100,00 YTL idi

30.06.2007 Anapara

1.000.000,00 \$ x 1,31470 = 1.314.700,00 YTL oldu

65.400,00 YTL Fark

Anapara Kur Değerlemesi

30.06.2007

300- BANKA KREDİLERİ 5.984,10 YTL

180- GEL. AYL. AİT GİDER. 5.984,10 YTL

31.03.2007 Faiz

91.500,00 \$ x 1,38010 = 126.279,15 YTL idi

30.06.2007 Faiz

91.500,00 \$ x 1,31470 = 120.295,05 YTL oldu

5.984,10 YTL Fark

Faiz Kur Değerlemesi

30.06.2007

780- FİNANSMAN GİDERLERİ 26.852,80 YTL

180- GEL. AYL. AİT GİDER. 26.852,80 YTL

120.295,05 YTL x (169+91) 260 gün / 370 gün

(-) (27.460,48+30.218,37)* = 26.852,80 YTL

* Önceki dönemde gider yazılan faiz

31.03.2007 - 30.06.2007 Dönemi 91 günlük

Faizin Gider Kaydı

30.09.2007

300- BANKA KREDİLERİ 109.900,00 YTL

646- KAMBIYO KÂRLARI 109.900,00 YTL

30.06.2007 Anapara

1.000.000,00 \$ x 1,31470 = 1.314.700,00 YTL idi

30.09.2007 Anapara

1.000.000,00 \$ x 1,20480 = 1.204.800,00 YTL oldu

109.900,00 YTL Fark

Anapara Kur Değerlemesi

/

4- SONUÇ

Muhasebenin süreklilik ilkesi gereği işletmeler faaliyetlerini, herhangi bir zaman sınırlamasına tabi olmaksızın sürdürürler. İşletmelerin hesap dönemleri 1 Ocakta başlamakta ve 31 Aralıkta son bulmaktadır. Mali yıl olarak adlandırılan bu dönem, ülkemizde takvim yılıyla aynı dönemi ifade eder. İşletmeler dönem sonu işlemleri vasıtasıyla faaliyet dönem sonuçlarını çıkarırlar. 31 Aralık tarihinde mali tablolar hazırlanır ve değerlendirmeye alınır. Mali tablo hazırlanırken

her bir varlık ve kaynak kalemi gözden geçirilmekte ve değerlemesi yapılmaktadır. Bu değerlendirme süreci, doğrudan faaliyet sonuçlarını etkilediği için son derece önemlidir ve dolayısıyla bu sürece ilişkin muhasebe ilkelerinin yanı sıra birçok mevzuat düzenlemesi de mevcuttur.

Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5228 Sayılı Bazı Kanunlarda ve 178 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla yapılan değişiklik sonrasında göze çarpan en önemli yenilik; vade- li mevduat hesapları ile banka kredilerinin dönem sonunda, değerlendirme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınacağıdır. Vadesi bir sonraki yıla sarkan mevduat ve kredilerin kıst dönem faizleri, cari yılda gelir ve gider hesaplarına aktarılacaktır. Bu husus, Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 19.04.2005 tarih ve 25791 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 22.12.2004 tarih ve E.2004/ K.2004/1 sayılı Kararında içtihatlarının üçüncü daire kararları doğrultusunda 2004 yılından önce kullanılan kredi faizleri için de geçerlidir.

KAYNAKÇA

1. Dönem Sonu İşlemleri Muhasebe ve Vergisel Boyutu- www.vergidanismani.com
2. GENCER Mahir, Yeminli Mali Müşavir, Dönem Sonu İşlemleri Arasında Özellik Arz Edenler
3. KARAARSLAN Erkan, Muhasebat Kontrolörü, Dönem Sonu İşlemleri Öncesinde Yapılması Gereken İşlemler
4. KURDOĞLU Nusret, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir, Dönem Sonu İşlemleri
5. ÖZTÜRK Bünyamin, Dönem Sonu Envanter ve Değerleme İşlemleri
6. PERÇİN Necati, Gelirler Başkontrolörü, Dönem Sonu Envanter ve Değerleme İşlemlerinde Dikkat Edilmesi Gereken Konular

7. SEVİLENGÜL Orhan, Genel Muhasebe
8. YILDIZ A.Murat, Vadeli Mevduat Hesaplarının ve Banka Kredilerinin Değerlemesi İle Stopaj Mahsubu Sorunu
9. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu